

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md
e-mail: secretariat@justice.gov.md

28.05.2024 nr. 04/1-4961
la nr. 04/3-07/1630 din 27.05.2024

Ministerul Culturii

Urmare examinării repetate a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (număr unic-176/MC/2024), comunicăm următoarele.

În ceea ce privește forma actuală a proiectului de lege în discuție, din perspectiva rigorilor tehnicii legislative, sunt de semnalat unele propuneri și observații.

La pct. 1 subliniem că, dispoziția propriu-zisă urmează a fi încorporată în cadrul alineatului unic, astfel cum este specific procedeeleor de modificare a actelor normative. Aceeași observație o reiterăm și pentru pct. 2 și 3.

La pct. 2 expresia „va avea următorul conținut:” se va substitui cu expresia „vă avea următorul cuprins:”.

La pct. 4, în textul propus la art. 5 alin. (2) partea introductivă, mențiunea „(2)” trebuie eliminată, deoarece este de prisos.

La pct. 5, referitor la art. 6 lit. e), sugerăm reformularea textului „se introduc cuvintele „și aprobă (acte departamentale, în limita celor prevăzute în art. 25 alin. (2) lit. b) a Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate)” cu textul „se introduc cuvintele „acte normative în limitele competenței instituite prin actele normative de nivel superior”.

La pct. 7, termenul „cuvintele” se va scrie sub forma sa corectă „textul”. Or, despre substituirea/completarea „cuvintelor” se menționează la schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, iar la schimbarea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea/completarea „textului” respectiv (observație valabilă și pentru restul amendamentelor unde eronat a fost utilizat termenul „cuvinte” sau „text”).

La pct. 10, alineatul introductiv urmează a fi scris, în redacția:

„10. Articolul 14 se completează cu literele „e¹) și o) cu următorul cuprins:”.

Secretar de stat

Stanislav COPETCHI

Digitally signed by Copetchi Stanislav
Date: 2024.05.28 17:25:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

*MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md*

20.03.2024 nr. 04/1-2641
la nr. 18-69-2452 din 04.03.2024

**Ministerul Culturii
Cancelaria de Stat**

Urmare examinării proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova (număr unic-176/MC/2024), relevăm următoarele.

Potrivit Notei informative, proiectul inițiat este necesar pentru asigurarea implementării obiectivelor prevederilor din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, care accentuează nevoia de a se interveni în domeniul culturii ce include și turismul, precum ar fi: dezvoltarea și diversificarea produsului turistic național (agroturismul, ecoturismul, turismul rural, vitivinicol, gastronomic și cultural); consolidarea rolului comunităților locale și implicarea diasporei; dezvoltarea calitativă a forței de muncă și a programelor educaționale; formarea și consolidarea destinațiilor turistice, inclusiv prin acțiuni de promovare, conservare și restaurare a monumentelor istorice.

Astfel, în conformitate cu cele prezentate în Nota informativă, pentru realizarea intervențiilor prioritare menționate mai sus, se consideră oportună revizuirea prevederilor Legii nr. 352/2006 pentru crearea cadrului juridic necesar dezvoltării turismului.

La forma actuală a proiectului de lege în discuție, pe plan redacțional, se rețin următoarele propuneri și observații sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative:

La pct. 1:

Se constată utilizarea cuvintelor „se introduce o noțiune nouă” sau „se completează cu următoarea noțiune”. Astfel, pentru menținerea unității terminologice, recomandăm alegerea unei singure variante. Totodată, atragem atenția că nu este necesară precizarea că noțiunea care se introduce este „nouă”.

Suplimentar, precizăm că, potrivit procedurilor tehnice aplicabile actelor normative, în cazul suprimării elementelor structurale ale actului normativ, în proiectul actului normativ de modificare a acestuia se folosesc cuvintele „se abrogă”, iar pentru omiterea anumitor cuvinte, propoziții, fraze sau texte se folosesc cuvintele „se exclude”. Astfel, în cuprinsul pct. 1, cuvintele „se abrogă” urmează a fi substituie cu cuvintele „se exclude”.

La pct. 2, referitor la art. 5:

Referitor la norma formulată pentru alin. (2), textul căruia prevede „Ministerul Culturii este autoritatea centrală de specialitate în domeniul turismului”, considerăm a fi de prisos, deoarece la alin. (1) este statuat că politica de stat în domeniul turismului este elaborată de Ministerul Culturii. Or, potrivit art. 107 alin. (1) din *Constituția Republicii Moldova*, organele centrale de specialitate ale statului sunt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărârile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sunt responsabile de activitatea lor. De asemenea, la art. 9 alin. (1) din *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate*, ministerele sunt organe centrale de specialitate ale statului care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care le sunt încredințate.

Pentru a asigura o redactare corectă, la actualul alin. (1), norma acestuia ar fi necesar de scris, în felul următor:

„(1) Ministerul Culturii elaborează și implementează politica națională în domeniul turismului.”

Totodată, ar trebui să fie modificat textul normei de alin. (2), partea introductivă a căruia să fie prevăzută în redacția:

(2) Obiectivele politicii naționale în domeniul turismului sunt:”

În cazul însușirii propunerilor formulate pentru art. 5 alin. (1) și (2), inițiatorul proiectului urmează să intervină cu o modificare în denumirea cap. II și cuprinsul textului de la art. 4 pentru a fi substituite cuvintele „de stat” cu cuvântul „națională”, precum și în denumirea art. 4, în vederea reformulării cuvintelor „autorităților publice” cu cuvântul „națională”. În acest sens, urmează a se revedea și textele actuale ale art. 1 și 6.

La pct. 3, în privința soluției propuse la art. 6 lit. e), care ar stabili atribuția Ministerului Culturii privind elaborarea și aprobarea actelor normative în domeniul turismului, urmează a fi precizată norma de la art. 16 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*. Astfel, potrivit acestei prevederi legale, actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În contextul dat, trebuie avut în vedere că, eventualele actele normative elaborate de Ministerul Culturii vor fi aprobate pe baza și întru executarea concretă a normelor legale sau normelor celorlalte acte normative care le ordonă, o prevedere generală cum ar fi cea propusă la lit. e) neputând fi invocată în calitate de temei juridic.

La pct. 4, referitor la modificarea propusă la art. 6¹ alin. (3), semnalăm că cuvintele „autoritatea administrației publice centrale responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul turismului” se conțin și la alin. (1) al aceluiași articol. În acest caz, pentru menținerea unității terminologice propunem alegerea și utilizarea pe tot parcursul conținutului legii a unei singure variante.

La pct. 6, referitor la art. 8:

Termenul „cuvintele” urmează a fi scris sub forma sa corectă „textul”, or, precizăm că la excluderea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre excluderea „textului” respectiv. Observația dată este valabilă și pentru pct. 7 (referitor la art. 9 alin. (3)).

În conținutul textului alin. (2¹), întru sporirea clarității normei, cuvintele „conform prevederilor” propunem a fi substituite cu textul „prevăzute la art. 15 din”.

La pct. 7, în privința textului de completare a art. 9 cu alin. (8), pentru o exprimare proprie stilului normativ, cuvintele „cu următorul conținut” necesită a fi substituite cu cuvintele „cu următorul cuprins”. Observația dată este valabilă pentru pct. 10.

La pct. 9, propunem excluderea abrevierii „etc.”, deoarece normei juridice trebuie să i se imprime un conținut cert, pentru ca actul normativ să corespundă cerinței de previzibilitate.

La pct. 10, textul „după litera e)” ar fi necesar de exclus, ca fiind inutil. Astfel, completarea unui text, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.

La pct. 11, norma care se propune a fi realizată în textul art. 17 alin. (3) urmează a fi redată în conținutul unui singur alineat, dar nu din rând nou. Aceeași observație este valabilă și pentru amendamentul propus la pct. 12:

În ceea ce privește pct. 13, norma căruia prevede abrogarea cap. VII din legea de bază, observăm că în conținutul Notei informative nu este indicat/explicat motivul pentru care se consideră ca ar fi necesară abrogarea acestui element de structură. Astfel, în Nota informativă la compartimentul „Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi” urmează a fi prevăzută fundamentarea tuturor modificărilor propuse și argumentelor în favoarea intervențiilor, precum și scopul scontat urmării implementării acestora.

Digitally signed by Serbenco Eduard
Date: 2024.03.20 16:03:20 BET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Secretar de stat

Eduard SERBENCO

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

19.04.2024 nr. 04/1-3743
la nr. 04/3-07/1095 din 12.04.2024

Ministerul Culturii

Urmare examinării proiectului *hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova* (număr unic - 176/MC/2024), remis repetat spre avizare, comunicăm că, propunerile și observațiile formulate de către Ministerul Justiției în cadrul procedurii de expertiză juridică au fost luate în considerare, proiectul fiind revizuit prin prisma recomandărilor înaintate.

Totodată, la forma actuală a proiectului de lege, din perspectiva rigorilor de tehnică legislativă, se rețin următoarele observații și propuneri.

Referitor la pct. 1, 3 și pct. 4 (art. 4 alin. (2) și (3) lit. a)), pct. 6 (art. 6 lit. b)), observăm că obiectul reglementat de acestea este identic sub aspect tematic. În cazul dat, remarcăm că potrivit uzanței în redactarea actelor normative, propunerile de modificare sau completare cu obiect de reglementare identic necesită a fi comasate în conținutul unui singur punct.

La pct. 2, pentru rigoarea exprimării:

cuvintele „se modifică după cum urmează” necesită a fi substituite cu cuvintele „va avea următorul cuprins”;

în cazul expunerii în redacție nouă a noțiunilor „pachet de servicii turistice” și „produs turistic”, urmează a fi formulată o singură dispoziție de modificare. Astfel, normele ce vizează modificarea noțiunilor menționate mai sus necesită a fi comasate și expuse în conținutul unei singure propuneri de modificare, alineatul unic al căreia se va scrie, în felul următor:

„noțiunile „pachet de servicii turistice” și „produs turistic” vor avea următorul cuprins:”.

Sugestia de mai sus este valabilă și pentru noțiunile „turism”, „turism receptor” și „turism vitivinicol”;

dispozițiile de excludere a noțiunilor „Registrul rezidenților zonelor turistice naționale”, „Registrul turismului”, precum și „rezident al zonei turistice naționale” se vor incorpora în cadrul unui singur alineat, după cum urmează:

„noțiunile „Registrul rezidenților zonelor turistice naționale”, „Registrul turismului”, precum și „rezident al zonei turistice naționale” se exclud”.

La pct. 5, în ceea ce privește norma privind modificarea părții introductive de la art. 5 alin. (2), sugerăm scrierea acesteia, în redacția:

„la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:”.

La pct. 8, pentru unitate în redactare, forma abreviată „alin. (2¹)” urmează a fi scrisă *in extenso*.

La pct. 9, pentru corectitudinea exprimării, la art. 9 alin. (2) și alin. (3), în primul caz, termenul „textul” se va reda sub forma „cuvintele”, or, se va ține cont de faptul că la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Aceeași observație este valabilă pentru pct. 11 (art. 12 lit. a)).

La pct. 12, pentru corectitudinea exprimării, referitor la normele propuse la art. 14 lit. e¹) și o), se recomandă ca partea introductivă să fie scrisă, astfel:

„12. Articolul 14 se completează cu literele „e¹) și e²) cu următorul cuprins:”.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

Digitally signed by Copețchi Stanislav
Date: 2024.04.19 14:52:23 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

